

SVIESA

JORNAL
LITHUANO
"SVIESA" - LUZ
Orgão de
Comunidade Lithuana
de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 9-1640.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12\$000
Pusei metų 7\$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I III

SÃO PAULO. 1937, LIEPOS -- JULHO 3 D.

Nr. 27 (93)

Sovietų -- Japonų konfliktas

Rusai okupavo salas

Siomis dienomis tarp Sovietų Rusijos ir Japonijos kilo konfliktas, kuri išaukė abiejų šalių karinės jėgos. Prie Mandžiuo sienos, sovietai kareiviai okupavo Armuro upėj esančias salas. Rusai aiškina, kad tos salas, einant tarptautinėmis sutartimis, priklauso rusams, tai rusai, užimti salas, pasiuntė ten savo keletą laivų. Japonija, kuri yra faktinė Mandžiuo šeimininkė pakėlė triukšmą ir protestus. Pat pradžioje jau aišku buvo, kad gali kas nors kilti. Taip ir įvyko.

Japonai nuskandino Sovietų laivą

Užėmus rusams Armuro upėj salas, Japonija, nieko nelaukdama, ir jausdamose esanti paliešti jos interesai, pasiuntė savo laivus ir įvyko tarp rusų ir japonų ginkluotų konfliktas. Japonai apšaudė rusų laivus ir vieną jų nuskandino su visa jo įgula. Zuvusių žmonių skaičius didelis, bet jis neskelbiamas.

Po šio ginkluoto incidento prasidėjo diplomatinės derybos tarp japonų ir sovietų vyriausybių. Iš Europos pranešama, kad Sovietų Rusijos vyriausybė sutiko išpildyti Japonų reikalavimus ir pažadėjo, okupuotos salas, kuogreičiausiai apleisti. Tuo, matyt, tas konfliktas ir baigsis.

Bet ar šiaip ar taip, Azijoje darosi vis neramiau ir, gali būti, kad ten kada nors įvyks aštresnių konfliktų Japonai praneša, kad Sovietai labai stiprinasi Azijoje. Visa rusų karo vado vėbė Azijoje iki šiol buvo gabaus stratego maršalo Bliuchoro žinioje. Bet gandai Europoje eina apie didelius pakeitimus raudonosios armijos vadovybė ir rytų kariuomenės vadas esąs taip pakeistas.

Gandai apie Vorosilovo areštą

Londono spauda plačiai komentuoja ja paskutinius įvykius Sovietų Rusijoje, ypač apie sušaudymą maršalo Tuchačevskio, buvusio karo vice-komisaro. Londone aiškinama, kad Tuchačevskis pasipriešinęs Stalinui ir norėjęs sukilti prieš Staliną. Tuchačevskis esąs buvęs dvigubas šalininkas karo su Japonija, bet Stalinas buvo kitos nuomonės ir dėl to tarp jų dviejų kilo konfliktas. Dabar Sovietų Rusijoje tebevyksta didelės reformos raudonosios armijos vadovybė. Maršalas Vorosilovas, kuris yra karo komisaras, esą nori atsistatydinti. Bet taip pat eina gandai, kad Vorosilovo vas jau kalėjime, o jo vieton paskirtas tolimųjų rytų karo vadas maršalas Bliucheris.

Kaip matyt, bolševikiškai Rusijai ateina galas ir konfliktas su Japonais, kuris atrodė neišvengiamas, gali pribaigti Sovietišką Rusiją.

Prancūzijos vyriausybė gavo pasitikėjimą

Naujų Prancūzijos «liaudies fronto» vyriausybė, kuri perėitą savaitę sudarė Chautemps—radikalsocialistas, parlamente gavo pasitikėjimą. Už vyriausybę balsavo 380 atstovų, prieš 288

Vokiečių laivai apleidžia Ispaniją

Iš Londono pranešama, kad Vokietijos karo laivai apleidžia Ispanijos vandenis, kurie jau nebekontroliuos Ispanijos pakraščius.

Sušaudytas Baskų ministeris

Baskų provincijos sveikatos ministris Espinosa patekęs buvo sukilėlių nelaisvėn ir atiduotos karo teismui. Iš Ispanijos pranešama, kad ministris tapo sušaudytas.

Nauja Katalunijos Vyriausybė

Anarchistinėje Katalunijoje, Ispanijos provincijoje, vėl įvyko vyriausybės krizis. Birželio 28 d. vyriausybė tapo sudaryta nauja.

— Ispanijoje laimėjus sukilėliams, gali būti atsteigta monarchija, kuri buvo nuversta 1930 m.

Kova su komunizmu

Teisingumo, karo ir jūrų ministrai turėjo ūgų konferenciją, kurioje buvo tariami, kokias imti priemones kovoje su komunizmu Brazilijoje.

Italija kaltina anglus

Užbaigti Ispanijos karą nepasisekė

Londono neitralumo komitetas jau neturi jokios reikšmės Ispanijos kare. Jis buvo sudarytas tam, kad bendradarbiaujant Europos valstybėms, padaryti žygius užbaigti Ispanijos karą. Bet jau dabar paaiškėjo to komiteto nesugebėjimas dirbti ir jis, matyt, greitai likviduos, nieko nenuveikęs. Paskutinis jo planas dėl Ispanijos karo užbaigimo — išvežimas svetimšalių savanorių iš Ispanijos. Bet tam planui, ypač italai, nepritaria ir italų spauda rašo, kad Italija savo karių iš Ispanijos neatšauks, kol Franco nepašims visos Ispanijos.

Dėl karo užtrukimo Italija kaltina Angliją ir Prancūziją, sakydama,

jo karas užsitęsęs Ispanijoje tik dėl to, kad Anglija ir Prancūzija visą laiką rėmė bolševikiška Valencijos vyriausybę, Angliją ir Prancūziją sutrukdė nacionalistams paimiti Madridą, duodama vyriausybiniams pagelbą ir tik Anglija su Prancūzija kalta, kad Ispanijos pilietinis karas virto tarptautiniu modernišku karu.

Dėl italų savanorių, kurie kariuomenėje Franco pusėj, italų spauda sako, kad ir šiuo atžvilgiu kaltos yra Anglija su Prancūzija, nes jos dvi darė progos Italijai įsikišti į tą karą, kad apginti Europos civilizaciją nuo raudonojo pavojaus.

Iš to matosi, kad karo pabaigos Ispanijoje dar nėra, ir dar ne tuoj bus, nes, subyrėjus visiems «taikliesiems» valstybių planams, diplomatų konferencijoms, «paskutinijs ir lemiamą žodį turi kanuolė», — sako Italija.

Brazilija nestos Tautų Sąjungon

Spaudoje buvo paleistos žinios, kad Brazilija yra pakviesta įstoti Tautų Sąjungon ir kad Brazilijos vyriausybė šį klausimą svarstanti. Tačiau vyriausybė šį klausimą svarstanti. Tačiau vyriausybė tuos gandus atšaukė, pareikšdama, kad Tautų Sąjungon kol kas jį nemananti įstoti, nes nenumatanti iš to jokios naudos.

Nuzudė žmoną ir pasidavė policijai

Vienas S. Paulo prekybininkas, Julio Gomes Pereira, šiomis dienomis, nuvyko Rio de Janeiro miestan ir nuėjęs policijon pareiškė, kad jis esęs su žudęs savo žmoną S. Paulyje ir noris už tą darbą atsakyti prieš teismą. Prekybininkas tapo suimtas ir padėtas kalėjiman. Rio policija apie tai pranešė S. Paulo policijai.

Kinijos gyventojai

Kinijos valdžia paskelbė gyventojų 1936 m. statistikos duomenis. Jie rodo, kad toji valstybė turi 466,785,800 gyventojus. Tuo atžvilgiu Kinija yra didžiausią valstybę pasauly.

Vokietijoje blogas derlius

Vokietijoje šiomet esą blogas derlius. Praėjusią žiemą buvo šlapia ir pasėliai numirko. Dėl to šiais metais Vokietijoje skurdo ir bado bus dar daugiau.

Europoje karšta

Europoje jau prasidėjo tikra vasara, karščiau birželio mėn. vidury buvo dideli, siekė iki 37 laipsnių kaip Lenkijoje ir kitur.

O pas mus, Pietų Amerikoje, prasidėjo žiema. Brazilijoje dar nėra taip šalta, bet Argentinoje oras atšalęs gerokai, ten šaltis siekia iki 5 laipsnių.

Pabaltijės Valstybių konferencija

Pabaltės valstybių konferencija, kuri turėjo įvykti balandžio mėn. 28 d., buvo atidėta neribotam laikui. Dabar ji įvyks liepos mėn. pirmomis dienomis. Konferencijoje bus svarstomas savitarpis Pabaltijos valstybių bendradarbiavimas ir Rytų Europos klausimas

Pabėgo Rykovas

Užsienio spauda praneša, kad iš Maskvos kalėjimo pabėgo būję komunistų vadai Rykovas ir Bucharinas.

Ar visi žinot, kad

Mokos Viltiečių rudens sezono š. m. liepos mėn. 4 d. 2 v. p. p.
Mokos mokykloje įvyks trečiasis meno

SPEKTAKLIS

Programoj: 1. «Vestuvės per prievartą» — komedija, 2. Muzikos daininukų—megėjų deblutas ir choras. Be to, choras atliks religines muzikos pasaulio masto du kūriniai — Beethoveno «Sanctus», Witt «Regina coeli».

Įėjimas visiems laisvas, be bilietų. Renkamos aukos. Lietuvi (ė)! Nepraleisk šios patkios progos savo sielą muzika ir daina nepavaišinęs.

Pranešame, kad šio sezono ketvirtasis spektaklis įvyksta š. m. liepos mėnesyje Sr. Antano bažnytinėje salėje, Pary rajone, kur dalyvaus kamerinis muzikos orkestras.

Diena bus pažymėta sekandame numeryje.

VALDYBA.

EMIGRACIJOS IR KOLONIZACIJOS KLAUSIMU

Emigracija ir kolonizacija nėra tas pats dalykas. Nors daugiau 50 metų, kai iš Lietuvos emigruoja kasmet po daugiau ar mažiau žmonių, tačiau lig šios dienos Lietuva neturi planingos kolonizacijos. Jos išieivai važiuoja ten, kur kam papuola, kur ką likimas ar gyvenimo aplinkybės nuneša. KOLONIZACIJA YRA NE KAS KITA, KAIP PLANINGA IR TIKSLI EMIGRACIJA.

Vienas svarbesnių dalykų kolonizacijoje, tai žemės parinkimas. Jei mūsų emigrantai ir toliau bus išsimėtę, bet ne vienoj vietoj apsigyvens, plačiosios Brazilijos plotuose, tai jie labai greit gubrazylės. Jau daug ir dabar pavyzdžių yra, kad čia gimusieji su savo tėvais vien braziliskai kalbasi. Tokiame São Paulo mieste apie trečdalis lietuvų vaikų lanko vien brazilų mokyklą, nekalbant jau apie interiorą, kur nėra lietuviškų mokyklų. Lietuviškumas lengviau bus išlaikyti, kai lietuvių gyvena didesniuose, ir gerai organizuotomis kolonijomis. Čia svarbu pastovumas. O pastovumą užtikrina žemdirbystė. Todėl ir kolonizuojamas kraštas turi žemės ūkių ir gyvulininkystei tiktį. Ir mūsų žmonės, gavę žemės plotą, prie jos prisirišę, nesiblaškėję po naujų kraštų platybes, sukurtų savus papročius ir atsparius tautinius vjenuetus.

Platesniu mastu kolonizuoti galima tik su valdžios, ar šiaip su turinčių kapitalo įstaigų, ar asmenų pagalba. Sekant Lietuvos spaudą, atrodo, kad kolonizacijos reikalai yra paskutinėj rūpesčių eilėj.

Tuo met ir įvyko, kaip sako prof. Pakštas, baisi klaida, įstūmūsi bent penktą dalį mūsų tautos į tokią aplinkumą, kurioje jos tautinis likimas pasireikš tik mirčių.

mi. Šia proga reik pasveikinti priyčią iniciatyvą vietoj, kuri rūpinosi lietuviškos kolonijos įsteigimu, kaip pavyzdžiui, «Grūdas». Kolonijos darbo trukdytojai per «Lietuvį» primeta pasitikiėjimo stoka. Bet šiuo atveju anot patarles keno karvė bebautų, o bandeirantūnkų tetyli. Visi, ir čia ir Lietuvoj, žino kas ten per «autoritetaj» vadovauja. Prie vidutiniškų pastaugų dabar dar galima surastį derlingų žemės plotų ir su pakenčiamu klimatu. Su kasmet iš Lietuvos išvažiuojančių 3 ar 5 tūkstančiais, ir apgyvendinamų vienoj vietoj, galima padaryti didelių dalykų. Tai nebūtų tautai nuostolis, bet tikras pelnas.

Dabar dauguma lietuvių imigrantų gyvena miestuose, ypač São Paulo, kur nemaža kas turi didesnę ar mažesnę nuosavybę įsigiję. Tačiau, jei būt pradėta planingai kolonizuoti ir pamatyti, kad ūkyje yra irgi neblogas pelnas, tai bent pusė lietuvių mestų fabriku darbą ir-eitų žemės dirbti.

Daugelis lietuvių, gyvenančių interiore, nė nemano važiuoti į miestą ir eiti fabrikan dirbti.

Nemaža atsitikimų, kad atvažiuavę iš interio, kiek laiko pagyvenę mieste dirbė fabrikuose, vėl grįžta prie žemdirbystės.

Žemės ūkyje lietuviams įsikurti yra dar gražiu vilėju. Ir tik žemės ūki kolonijose lietuvių bus išsaugota, nemilijoniniuose miestuose, ypač kai nemaža dalis emigrantų yra neaukšto kultūros laipsnio, menkai organizuoti. Kai tarp liaudies ir inteligentijos nėra nuosirdžių santykių, ir dar visa eilė kitų nepalankių aplinkybių, tai ištautėjimo pavojus yra labai realus. Šis pavojus pravyks, kai tu ne tik emigruos, bet ir planingai bus kolonizuojama.

Faktu šviesoje

Javon s.

Bandeirantininkai, lyg šachmatų figūros, stumdomos iš Kauno nesamų reikalų referento, smarkiai ir energingai «veikia». Ir jau nevieneri metai kai jie «veikia». Apie jų veiklą kolonija labai gerai žino. Kolonija atmeta, iš netolimos praeities, ir dabar mata, kaip bandeirantininkai terorizavo ir dar nesiliauja terorizavę atskirų asmenų ir organizacijų ir kaip jie šiandien, lyg pudykę gatvės vaikėzai, kalšia kojas į šviesesnių rytojų besitiriančią koloniją. Per tuos keletą metų, vis, paskirus asmenis ir organizacijas, kurie nesidavė jiems įdomi ant sprando, tuos jie žmeizė, purvino, rašė nieku nepagrįstų skandų, klastojo faktus. Gal reik faktų? Staj: skundai prieš sau nepatinkamus mokytojus, provokacijos prieš kolonijos kunigus, įskundimai Lietuvos piliečių Brazilijos valdžios įstaigoms ir t. t. O paskutinį metų au vėl ryžtasi mokyti kolonijos kapeionus apaštalavimo. Vis delto keista, kad katalikų kunigus apaštalavimo moko tie, kurie tiki ir garbina Darvino beždžionę ir Markso gaidį. Bandeirantės, vyrai, pasivėlinot su «pamokslais» apie apaštalavimą ir labai gerą progą jau pražįpsojot kur ideologiniu atžvilgiu sau labai palankia auditoriją būtinai turėję... Pasaulinius bezbožtinkų kongresus Maskvoj baigėsi pirmoj vasario mėn. pusėj. Keturi mėnesiai pavaiuota... Ten jūs pamokymai, gal būt radę atgarsio...

«Lietuvio» „žurnalistai“ panašūs į be nervų, istorikę moterėlę, kuri susivaidijus su kaimynėmis ir nebegalėdama joms atslapti, netekus lygsvaros, drabsto į savo kaimynes kiekvieną, ant galo liežuviu pakliuvusiu žodžiu. O jei neturi faktų jiems nesunku esamieji suklastoti, ar visįskai nauji išgalyoti, kad jie tarnautų Bandeirantės «šcyrumi» apgiuti.

O kaip reik vertinti, pagaliau

paskutinį «Zygį» pastangas sulikviduoti lietuvišką spaustuvę ir sutrukdyti leidimą lietuviškų laikraščių? Ukininkas, kuris vidury metų atkalbina nuo savo kaimyno plemenį, kitų kaimynų būna neužkenčiamas. Ką besakyti apie ekskapitoną, inspektorių, redaktorių, kurie birželio m. 21 d., pasižaukę Bandeirantėn sau nepageidaujamų laikraščių rinkėjas, stengėsi įtikinti, kad ta spaustuvė, kur dirba greit bus uždaryta, tuo pačiu ir rinkėjai mestų ten dirbė, o glausūsi prie bandeirantininkų, kurie brangiau mokėsia ir t. t...

Ir kai vienokios ar kitokios rūšies žulikystės per spaudą iškeliamos aikštėn, tai «Lietuvis» pradeda nervuotis, grjebiasi kunigus mokyti apaštalavimo, «padjina» jiems 400 mlr. algos ir išskaito vsta eilę kitų «pagailėtinų» faktų.

Valdiškos, pusiau valdiškos ar visuomeninės įstaigos, kurios, kažin dėlko, proteguoja ir finansuoja bandeirantę, kad ji kolonijos ramybę ardytų, sunkiausiomis sąlygomis per dešimtį metų išsivertusių lietuvišką spaustuvę suėstų, papirkinėjimais trukdytų lietuviškos spaudos darbą, bent kartą turėtų blai-viai pažūrėti į šitokius reiškinius.

Kolonija jau įsitikino, kad bandeirantininkai neturi geros valios, nes noro dirbti kolonijos gerovei, bet suktonis priemonėmis ginti savo asmeniškų reikalus. Taip buvo per visus «lietuviškųjų namų» gyvavimo metus, taip yra ir dabar.

Zmona pasakė tau žodį skersą?
Na, jeigu vyras, tai nesibarsi:
Pasimsi «Sviesą», sėsi už stalo
Jai paskaityti juokų skyrello.

Interiore, kožnoj lazdenoj,
Viaur. lietuvj «Sviesa» atsiranda!

Ispanijos karo žinios

Vyriausybinkai išstumti iš Baskijos

Nacionalistai, užėmę Baskų sostinę iš vyriausybinkų: 220 kanuolių, 265 Bilbao, veržėsi toliau, užimdami naujas bombasvydžius, 670 sunkius kulkosvydžius ir 553 lengvų, 47.215 šautuvų, 18 milijonų šovinių, 60.000 granatų, 25 naujus tankus, 100 vartotų tankų ir 123 šarvuocius.

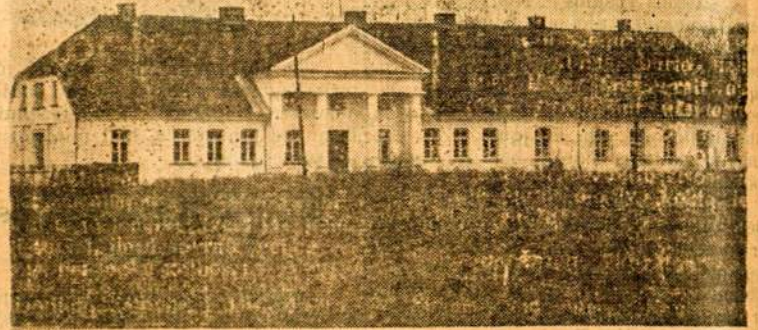
Nacionalistai snko, kad begyje 15 jie užims Asturijos sostinę Santander ir visą Asturijos provincią. Nacionalistams labai daug padeda italai su vokiečiais.

Madride gyvenimas normalus

Havas korespondentas Rollin praneša: Madride gyvenimas vyksta normalia vaga. Gatvės pilnos žmonių, vaikščioja, šnekasi. Traunvajei vaikšto normaliai, kaip ir ramiam laike. Vaikai miesto aikštėse žaidžia, kavinės ir restoranai atdaryti, kurie pilni žmonių, kareivių, linksmi šaukučiuojasi, dainuoja. Kinematografi ir kitos pasilinksminimo vietos veikia reguliariai. Taip kad Madridas gyvena normalų gyvenimą. Betgi netoli Madrido vyksta karas, ten jau tik girdisi armų trenksmas, kulkosvydžių traškėjimas ir lėktuvų ūžimas.

Franco nori pripažinimo

Iki šiol, išskyrus Vokietiją ir Italiją, nė viena valstybė nepripažįsta Franco karjavimo teisės. Gen. Franco kreipėsi į Angliją, kad anglų vyriausybė pripažintų jam tą teisę. Dabar anglų vyriausybė šitą klausimą svarsto. Karjavimo teisės pripažinimas Francoi turėtų labai didelės reikšmės ir jo laivą galėtų veikti Ispanijos rytų pakraščiuose, ko dabar sukilėlių laivai negali daryti. Manoma, kad anglai Francoi tą teisę pripažins. Šitos teisės Franco jau seniai prašė iš anglų, bet anglai vis atsakydavo neigiamai. Dabar jei pripažins sukilėlius, kaip karjaujantį pusę, Ispanijoje karas gal greit-čiau pasibaigs sukilėlių naudai. Nes paskutiniai nacionalistų laimėjimai rodo, jog vyriausybinkams atsilaikyti bus sunku, nors jie dar kolį laiką ir laikysis.

BUVUSIO VILKAVISKIO DVARO. O DABAR KŪRLJOS RŪMAI, KURIOUSE NAPALEONAS PRIES 125 MT., KARIAUDAMAS SU RUSAIS BUVO APSISTOJES.

Šiauliai pagerbė arkivyskupą Karevičių

Lietuvos Saulių sąjungos rinktinė (apskričių) atstovų suvažiavimas J. E. arkiv. Karevičių, kuris dabar gyvena Marijampolės marijonų vienuolyne, išrinko garbės šauliu. Ta proga šaulių sąjungos taryba nutarė įteikti auksinį šaulio ženklą ir šitokį adresą: «Mylimas mūsų Ganytojaun, Ekscelencija Arkivyskape! Jau keliolika metų Ekscelencija esi pasitraukęs į tylų ir kuklų vienuolio gyvenimą tačiau visa lietuviška jaučianti Lietuva, anuo metu karštai pamilusi pirmą jų atgijusios valstybės vyskupą Lietuvj, ligi šiol savo širdyse tebelaiško savo Ganytoju. Saulių Sąjunga seka Ekscelencijos palaimintais į Zygį pirmais laisvės kovotojais, kad būtų išlaikyta brolių krauju atgautoji nepriklausomybė. Lietuvuos Šiauliai, tūrėdami prieš akis didžius Ekscelencijos nuopelnus tautai ir valsbei, 1937 m., kovo m. 6 per savo metinį rinktinę atstovų susirinkimą Tams-tą išrinko Garbės Sauliu. Saulių Sąjungos Taryba prašo Ekscelenciją priimti Garbės Saulio vardą ir to vardo simbolį—auksinį šaulio ženklą. Po adresu pasirašė 4 ministariai ir visa Saulių Sąjungos Vadovybė. Praėjusį mėnesį, šaulių S-gos vadas pulk. Saladžius ir

prof. Vaillonis įteikė Arkivyskui Garbės Saulio ženklą.

EVANGELIJA VII SEKMADIENIUI PO SEKMINIU

Parašyta Sv. Mató 7—15—21.

Anuo metu Jėzus tarė savo mokytiniais: Saugokitės netikrų pranašų, kurie ateina pas jus avjų apdaruose, o viduje yra plėšrieji vilkai. Jūs pažinsite juos iš jų vaisių. Argi kas renka vynuoges nuo erškėčių, ar fygas nuo usnių. Taip kiekvienas geras medis duoda gerų vaisių, blogas medis duoda blogų vaisių. Kiekvienas medis, kurs neduoda gerų vaisių, bus iškiristas ir ugnį įjimestas. Taigi, jūs pažinsite juos iš jų vaisių. Nekiekvienas, kurs man sako: Viešpatie, Viešpatie, jeis dangaus karalystę, bet kas daro valę mano Tėvo esančio danguje, tas jeis dangaus karalystę.

J. STANKŪNAS

MIKAS PETRAUSKAS

(Tasa iš 26 nr.)

O kadangi jis, studiju dainas Petrapilio konservatorijoje, buvo susipažinęs su harmonija ir ją pamėgęs, tai pagilinę savo žinias kūrybos srityj tiek, kad galėtų laisvai reikšti muzikos mintis, emėsi čia atvykęs iš kompozitoriaus darbo. Kuomet jau reikėdavo kokių dainų koncertams, jis jų pats gaminosi. Tokiu būdu susidarė labai didelis rinkinys gaidų, kurias vėliau pradėjo spausdinti. Gaidos jį dar daugiau išpopuliarino liandyje. Kaip dainininkas jis buvo susipažinęs ir su vaidybiniu menu. Taigi, jis galėjo imtis ir operetės kūrybos. Dėl to jį tenka laikyti lietuviškosios operetės tėvu. Čia yra parašęs visą eilę operetų: «girių karalius», «Apydosinkite mane», «consilium fakultatis», «Užburta kunigaikštis», «Lietuvių milijonierius», «Adomas ir Ieva», «Velnius Išradėjas», «Sienapiūtė», «Pirmoji gegužė», «Prieglauda», «Elgėtos duktė», «Vaikas ir mergaitė», «Vestuvės» ir operas: «Sventoji naktis»

LIETUVI KATALIKE!

Jau galima gauti lietuviškų maldaknygių. Moderniška išvaizda, gražios maldos, gryna lietuvių kalba ir prieinama kaina.

Specialiai maldaknygės jaunimui ir mokyklų vaikams.

Kreiptis į savus kunigus — Villa Zelinoj ar šv. Antano do Pary bažnyčioj. Galima sekmadeniais — prieš ir po pamaldų.

ir «Eglė Zalčių Karalienė». Viso yra Mikas Petrauskas parašęs 3 operas, 14 operetų. Dainų rinkiniai: «Penkių metų kanklės» (apie 60 dainų), «Lietuviškos dainos» (70 dainų knyga), Muzikos žodynelis, lasas (rapsodijos) orkestrams ir kit... Išvardintus veikalus yra pats Petrauskas atvežęs įvairiose S. Amerikos kolonijose po keletą kartų. Opera «Eglė zalčių karalienė» buvo pačiam autoriui vadovaujant «gadijos» choro pastatyta 1924 m. gegužės 30 d. Bostone, Broadway teatre. Operos pastatymas kainavęs 1900 dol. o jos atspausdinimas 1000 ekz. kainavo 1784 dol. Visais atžvilgiais puikiai pavykusi. Patys amerikoniškai muzikai labai aukštai šią operą įvertino. Zalčių karaliaus rolę vaidino pats autorius. Orkestre griežė 32 muzikantai. Taip pat nemažą pasisekimą turėjo 1917 m. operete «Velnius Išradėjas» su didelių baleto, dalyvaujant A. Sodeikai (operos ar-

tistų), tuomet S. Amerikoje vargoninkavusiam. Pastatymas kainavęs apie 1000 dol., publikos buvę per 2000 žm. 1910—1918 metų laikotarpiu tai buvo jo aukščiausias laipsnis veikimo. Tame laikotarpy dygo vienas po kito muzikos veikalai, gaudė jo dainos atdai bei lietuviško žodžio garsai. Šiandien nėra kampeio kur nežinotų Petrauskodainių nemintų jojo vaidinimų ir pan... Siame laiko begyje reikia nenužmirėti, kad buvo atlankęs Lietuvą. 1912 m. vasarą svečiuodamasis savo tėvynėj nenurimta ir čia organizuoja būrelis vaidintojų—koncertantų važinėja iš miestelio į miestelį su spektakliais. Tuomet kelionės buvo vargingos keliai prie ruso tuvo kuproti, o automobilių gal tik du, trys visoje Lietuvoje tebuvo. Visu arkliais keliavo. Pirmas toks koncertas buvo Rokiškyje. Toliau setė Panevėžys. Jis tada buvo sulenkėjęs, subajorėjęs, bet Miko Petrausko koncertas ir čia pirmuosius ledus pralaužė. Linkuva su savo pragarsėjusiais Skaplerno atladais sutiko Miko koncertą įrgi entuzijastingai. Salė lūžo nuo publikos. Toliau važinėjo po Zemaitiją—Kedainiuose, Ukmergėje, Raseiniuose ir kitur

lietuviška daina muzika skambėjo beveik be perėjimo. Štai vienas įvykis liudija iš Miko gastrolės kaipo tikro lietuvių pasirodymas vienuose bajorų rūnuose. Viešėjant pas vieną Raseinių dvarininką Mikas užtraukia savo baladę. Pasigirsta Majronto žodžiai:

«Užmigo Tėvynės bajorai, galūnai, Dvasia svetima jų gajvlnasi kūnai. Jie savo Tėvynę užmiršo»...

Paško įpykęs šeimininkas kaip įgeltas, ima įrodinėti, kad jis tikras lenkas, kad jo šeima iš Galicijos atėjusi prieš 700 metų, kad jis nesitikėjęs savo namuose išgirsti tokių priekaištų Lietuvos bajorijai... Pasidarė situacija niūri ir Miko prisijėjo greitai su draugais dūmti. Taigi, Miko Petrausko koncertai tuo laiku suvaidino ne tik kultūrinį bet ir politinį vaidmenį.

(Bus daugiau.)

Parsiduoda sklypas

Ant Alto da Mooca, netoli prie rua da Mooca, parsiduoda kampinis; prie aikštės, žemės sklypas labai geromis sąlygomis. Kreiptis: Rua da Mooca, 309 kiekvieną dieną be sekmadienių ir rua Canindé 110.

PARSIDUODA 3 SKLYPAI ŽEMĖS

po 10x45 metr. ant rua Florianopolis, 84. Tejrautis Rua Mendes Junior 681. Braz.

Tamsta žinai, ko kiti nežino.

Pasakyk ir jiems: «šviesa» — rimčiausias lietuvių laikraštis!

Poilsio valandai

Užpereitam numery, dėl korektūros, išbrovė klaida. Turėjo būti taip:

ATSAKYMAS UZDAVINIO NR. 6:

Senis pirmiausia perkėlė per upę ožką, palikdamas ją ten vieną ir sugrįždamas pasiimti vilko. Perkėlęs į antą pusę vilką, jį ten paliko, o kad nesuėstų ožkos, ją pasiėmė atgal. Atsikėlęs su ožka pas kopūstą, paliko ožką, o pasiėmė kopūstą. Nukėlęs pas vilką kopūstą, grįžo atgal, pasiėmė ožką, nusikėlė prie anų ir nukeliavo sau tolyn.

UZDAVINYS NR. 7:

Užpereitam «Šviesos» nr. praleista

pažymėti, kad rastasis alaus bosas buvo lyginai 8 kibirų talpos. Žinoma, ir pilnas alaus.

Kas sugalvos, kaip padalinti tą alų ir indus tarp anų dviejų lietuvių pusiau, nevartojant kitų indų, tik anuo du tuščiu boseliu 3 ir 5 kibirų talpos. Ir, pirmiausia sprendimus pristačiusiems, galvosukų skyriaus vedėjas skyrja po gražią lietuvišką knygą. Sprendimus įteikti galima per dvi savaites nuo šio nr. Rašyti: «Šviesos» galvosukis, Caixa postal 4118, Capital.

P. S. Būtinai padėci datą, kada galvosukis išspėjtas.

Kaip didieji mokslininkai kūrėjai ir išradėjai žiūri į tikyba

(Tasa iš 26 nr.)

Toliau eina astronomas italas kun. Inghirami (+1851), pijorų ordono narys, ir eilė astronomų vienuolių bei kunigų: Pr. Denza (+1894), Pr. de Vico (+1848), Juoz. Perry, M. Koller (+1886), Resthaber (+1875), Pl. Hejnrich (+1825), Pr. von Friesnecker (+1817), A. Stark, Holma, Bosuet (+1814).

A. Secchi, jėzuitas, išrado aparatą, kuris automatiškai pažymi meteorologinius reiškinius; pritaikydamas spektralinę analizę, ištyrė 6000 žvaigždžių. Savo tyrimų vaisius yra skelbęs spaudoje

Taigi Piazzii ir Secchi yra pirmos rūšies astronomai. Didelis jų mokslas nekliudė jiems būti gerais katalikų kunigais—vienuoliais. O kaip astronomai pasauliečiai yra naujstatę religijos atžvilgių?

Jūs skaitote «šviesą»? — Gerai. Prenumeratą sumokėjote? — Gerai. Paraginat pažįstamus jų prenumeruotus? Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šiandien nueikite jiems savąj numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kultūringą darbą!

Didžiausi XIX a. Vokietijos astronomai: Gauss, Bessel, Olbers. Gauss buvo tikintis. Tai matyt jau iš to, kad krikščionis savo sūnų. Bessel ir Olbers—taip pat. Tai rodo užsilikusi judviejų tarpusavio korespondencija.

Kas nežino garsaus astronomo prancūzo Urbono Jono Juozapo Leverrier (+1871). Jis išskaičiavo, kad dar turi būti viena planeta. Tą planetą su sekė Berlyno astronomas Galle. Tai buvo planeta Neptūnas. Šitas didis mokslininkas buvo aiškus katalikas, kuris paskutiniojo savo veikalo paskutinime puslapy yra išrašęs šiuos žodžius: Dabar atleisi savo tarną, Viešpatie, ramybėje.

Taip pat uolus katalikas buvo astronomas prancūzas Hipoltas Faye (+1902). Jisai savo knygoje «Apie pasaulio kilmę» įrodinėja, kad pasaulį Dievas yra sutvėręs.

Astronomijos mokslo srity didžiausieji autoritetai yra tikinčiųjų pusėj. Vadinasi, astronomija neatitraukia žmonių nuo tikėjimo.

MATEMATIKA. Vienas garsiausių XIX a. matematikų yra Augustinas Liudvikas Cauchy (+1857). Apie jį taip rašo garsus mokslininkas J. B. Bjot: Augustino Cauchy gyventmas yra pavyzdys gražiausios krikščioniškos dorybės, sujungtos su didžiausiais proto gabumais. Buvo jis vienas žymiausių matematikų, kuriuos Prancūzija yra davusi, o asmens charakteris vertas pagyrimo ne mažiau, kaip kod jo genijus matematikos srity. Apsaugoti jaunimui nuo bedievybės Cauchy laikė daug pas kaitų apie religiją Paryžiaus katalikų Institute, kuris daugiausia jo sumanymu buvo įsteigtas. Savo veikaluose, parašytuose apginti katalikų mokykloms nuo laisvamanių—masonų valdžios pasikesinimo, jis išpažįsta savo gilų ka-

talikų Bažnyčios tikėjimą. Jis rašo: Taip pat esmi katalikas, kaip kad ir aukščiau minėtų dauguma; o jei kas mane paklaustų, dėl ko aš tiktu, mielai jam paaiškinčiau. Tada jis įsitikintų, kad mano tikėjimas eina ne iš paveldėtų tradicijų, bet iš giliai stekiančių tyrinėjimų. Esmi nuoširdus katalikas, kaip kad Cornelle, Racine, La Bruyere, Bossuet, Bourdalou, Fenelon, kaip kad buvo ir yra taip pat ir mūsų laikais žymiausių vyrų dauguma; tų vyrų, kurie daugiausia yra padarę garbės grynajam mokslui, filosofijai ir literatūrai; kurie yra buvę didžiausias mūsų akademijų papuošalas...

Nemažesnis mokslininkas buvo Paiseux (+1883), Prancūzų Akademijos narys.

(Bus daugiau.)

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, teikiškia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos prieinamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

Lietuvi Katalike!

AR JAU ESI BENDRUOMENĖS NARYS?

Jeigu ne, tai nieko nelaukdamas atlik šią savo pareigą įrašyk į Bendruomenės narius. Tai gali padaryti kiekvieną šventadienį, po pamaldų, pas lietuvių kolonijos kunigus. Nario mokesnis — kas menuo po vieną milreizą ir vienas milreisas įrašų.

LIETUVIAI! Visi kaip vienas skaitykite "SVIESA"

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokitės ir skaitykit "Sviesą".

"Sviesą" yra tikriausias kiekvieno lietuvio išeivio draugas ir tarėjas.

"Sviesą" gyvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargantiniams ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

"Sviesą" lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsirėškimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išelna.

SVIESOS. PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary
P a s t a b a : Iš provincijos pingus siųsti Redakatoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCYOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephi-
genia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šiokiadieniais nuo 3 iki 9
val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir
psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERI-
NIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA MEDECINIŠCAS ISTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir
pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n e : Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

D-ras Povilas Ličciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORÉOS ir REUMA-
TIZMO astro ir kroninio. Syfilis ir venerinės bei odos ligos —
VYRU IR MOTERU. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Nau-
jas būdas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERU LIGU. Gy-
dymas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.

Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu —
(DIENA ir NAKTI) Telef. 5-4175.

Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“
įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus foto-
grafijų srity. Specialybė pa-
didinime, o taip pat su dažais.
Darbas greitas ir sąžiningas ir
pigus. Vyksta į namus foto-
grafijų reikalais. Daro iš foto-
grafijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

„Sviesą“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
2. Prie pašto—prie laiptų ir ant
kampo.
3. Bom Retire — p. Baužio krau-
tuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua
Carmo Cintra] ir José Paulino vaisti-
nėj [Rua José Paulino, 109].
4. P. Khibausko krautuvėj — Vil-
la Anastacia.
5. P. Menkaicie krautuvėj — S.
Anna.
6. Pas laikraščių platintojus ir
7. Pas „Sviesos“ įgaliotinius vi-
suose miesto rajonuose, taip pat

IR — rua Coronel Mo-
raes, 269.

RIO DE JANEIRO MIESTE „SVIESA“
GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO
DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SÁ.

Lietuviai, palaikykim savuosius!

Provizorius Juozas Lukoševičius
praneša, kad neseniai yra įsisteigęs nuo
savą vaistinę Rua Bom Pastor 18 (Ypi-
ranga), kuri yra kasdien adara nuo 7
val. ryto, ligi 11 val. nakties. Taip pat
šaukiamas kiekvieną valandą, ir nak-
ties metu, vyksta pas ligonius leisti
adaty į muskulus, po oda ir į gyslas.
Lietuviams ypač daroma didelė nuolai-
da užmokėsnėje.

Kiekvieną dieną nuo 8 val. ligi
10 val. vakaro dežuruoja gydytojas,
kuris tikrina ligonų sveikatą nemoka-
mai.

Negalintiems pasinaudoti gydyto-
jo patarnavimu nustatytais valando-
mis, gydytojas sutinka atvykti vaisti-
nėn, susitarus iš anksto ir kitomis va-
landomis. Pats provizorius Lukoševi-
čius yra visumet pasiruošęs patarnauti
visoms lietuvių šeimoms.

Susisiekinas labai patogus. Iš
Largo da Sé galima važiuoti bondėmis
Fabrica 20, Villa Prudente 32, Ypiran-
ga 4. Taip pat Fabrika ir alto do Ypi-
ranga autobusai galima važiuoti.

Privaziavus kampa gatvės Bom
Pastor reik išlipti ir eiti į 18 Nr. šios
gatvės. Ten randasi pirmasis São Pau-
lo lietuvis vaistininkas turis nuosavą
vaistinę Juozas Lukoševičius, kuris vi-
sumet pasiruošęs maloniai patarnauti.

Adresas

FARMACIA DOM BOSCO

RUA BOM PASTOR 18 Tel. 3-0100

Ypiranga. Provizorius

Juozas Lukoševičius.

LIETUVIS DAILININKAS

São Pauly, gatvėje Newton
Prado, 140 lietuvis LIONGI-
NAS PAZIKAS turi at-
darys dailės — dailės studij-
ją. Priešia įvairius paveikalus,
portretus ir t. t. ant drobės alė
jiniais dažais. Kas nori turėti
gražų portretą, tesikreipia ten.
Taip pat ten taisomi laikrodžiai
ir kiti dalykai.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų
ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kamps. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. bute ir Consultorijos 2-5068.

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

